

Quan a la dècada dels 70 i els 80 una parella de novençans de València es decidia a adquirir un habitatge sabien que, una volta formalitzada l'operació, el següent pas era dirigir-se a l'Horta Sud. Era *vox populi* que allí, entre els pobles d'Alfàfar, Benetússer i Sedaví hi havia tot allò necessari per a moblar la nova llar. Com Alcoi amb el tèxtil, Castelló amb el taulell o Ibi amb el joguet, aquests municipis s'havien especialitzat en la fabricació i comercialització de mobiliari de tota mena. D'aquell indret en deien el *triangle del moble*, un apel·latiu que ha anat desdibuixant-se amb el temps. "Era un punt d'atracció", rememora amb un bri de nostàlgia Víctor Grafia, l'actual president de l'Associació de Comerciants Valencians del Moble (Acomval). Ell, que venia de família de fuster, tenia tenda i recorda com el Camí Nou de Benetússer era aleshores una mena d'aparador continu de taules de menjador, cadires, mobles de cuina... Les peces que allí es podien adquirir tenien fama de fiables i duradores; eren mobles que algú en diria "per a tota la vida". "El cap de setmana venia moltíssima gent de València. En tres quilòmetres del Camí Nou hi havia unes cinquanta tendes", relata Grafia.

De tendes i fàbriques continua havent-n'hi moltes per aquestes latituds. Tanmateix, el sector és intranquil. Als problemes derivats de la crisi (estancament del mercat interior, tancament de comerços, etc.) s'hi ha sumat ara la notícia que Ikea obrirà la seua primera tenda al País Valencià. Serà a Alfàfar i la inauguració està prevista per al 2014. L'arribada del gegant suec representa una amenaça i obri molts interrogants per a un sector que en l'actualitat mou una xifra de negoci de 2.573 milions i dona treball a 24.640 persones.

Final al joc de la cadira. La implantació d'Ikea d'ací a dos anys posa punt i final a una anomalia. Des que el 1996 va inaugurar la seua primera tenda a Badalona, la multinacional sueca ha obert establiments a Madrid, Galícia, Astúries, Euskadi, Andalusia, Múrcia, Castella-Lleó, Aragó, Canàries i Balears fins a sumar-ne un total de dinou. No n'hi havia, però, cap al País Valencià, per bé que siga un territori molt

Després de molts anys d'estira-i-arronsa, el 2014 la multinacional Ikea s'implantarà al País Valencià, al cor mateix de l'anomenat 'triangle del moble'. El sector, que ha batallat durant anys per impedir-ho, s'ho mira amb preocupació, conscients que el desembarcament del gegant del moble pot acabar ensorrant un sector molt atomitzat que ocupa 24.640 persones i que ha estat colpejat durament per la crisi.

Un suec en terra verge

dinàmic i atractiu des del punt de vista comercial. Durant anys, els valencians que aspiraven a moblar-se la llar a baix preu han hagut de peregrinar a Madrid o Saragossa o, sobretot, Múrcia. Sentir parlar català entre la clientela d'aquest últim establiment és cosa ben habitual. L'any 2009, el 45% dels 3,2 milions de persones que visitaren l'Ikea de Múrcia procedien de territori valencià.

La no presència d'Ikea no s'explica sense les pressions que el *lobby* valencià del moble ha exercit per retardar-ne tant com pogueren el desembarcament. De fet, el gegant del moble fa més de deu anys que persegueix instal·lar-s'hi, però

Un dels polígons industrials que conformen el

ha topat amb tota mena d'entrebancs, tant amb l'administració autonòmica com a l'hora de decidir una ubicació. Primer va negociar amb Alfàfar, després ho va fer amb Xirivella i Mislata, per a després passar a Paterna i, quan la negociació, apadrinada per la Generalitat i on també va participar el sector, semblava tancada, tot va quedar en aigua morta. Finalment, el passat novembre l'híper suec va fer públic que havia arribat a un acord amb l'Ajuntament d'Alfàfar per tal que siga aquest municipi el que aculla el primer Ikea en territori valencià. L'establiment tindrà una superfície de 37.300 metres quadrats i quatre plan-

triangle del moble.

tes, cosa que el convertirà en una de les tendes més grans de tot Espanya. La inversió prevista és de 60 milions d'euros i comportarà la creació de 500 llocs de treball durant la construcció i 400 en plantilla comercial. L'acord entre l'empresa i el consistori ha estat molt ben rebut per la Generalitat Valenciana, que ha proporcionat les llicències necessàries per a enllestir el projecte. Al contrari que en etapes anteriors quan va fer gala d'actituds proteccionistes en favor del sector autòcton, el Consell no ha posat cap impediment, necessitat com està d'abraçar qualsevol inversió per controvertida que siga.

En canvi, l'anunci ha caigut com una bomba entre els representants del moble valencià, que consideren que se'ls ha menystingut per tal com els han mantingut al marge de la negociació. "La implantació d'Ikea s'havia de

produir en un moment o un altre. No es poden posar portes al camp", reconeix Víctor Grafià. Tanmateix, el president de l'Acomval lamenta la manera com ha acabat precipitant-se la decisió final. "Paterna sempre va tindre una actitud molt comprensiva amb nosaltres i estava disposada a habilitar sòl a preu públic per tal que els comerciants valencians ens instal·larem al costat d'Ikea", explica. Grafià considera que el plantejament de l'Ajuntament de Paterna hauria permès que el comerç valencià s'aprofitara de l'efecte motor d'Ikea. En canvi, apunta, "Alfàfar no s'ha preocupat de contactar amb nosaltres i no en sabem res". Grafià també critica l'administració autonòmica: "La seua obligació –diu– és defensar tots aquells que ja estan establerts i donar suport als nous sempre que aquests no perjudiquen que ja hi eren".

Mobles d'exteriors. A tocar del *triangle del moble*, a Silla hi ha Mobles Picó. Ací el pròxim desembarcament d'Ikea ni els ocupa ni els preocupa. Aquesta empresa amb més de 65 anys d'història la va fundar José Picó Ramon i ha moblat algunes de les cases més selectes dels magnats russos i d'altres punts del planeta. En la seua nòmina de clients hi ha noms molt i molt coneguts, gent relacionada amb la política i el petroli. Com tants altres a València, Picó Ramon començà fabricant un moble clàssic. L'empresa funcionava força bé, però el seu fill, en incorporar-s'hi a principis de la dècada dels 70, va fer veure a son pare la necessitat d'eixir a l'exterior. "El meu avi desconfiava, perquè el producte funcionava força bé ací, però mon pare tenia una altra visió de futur", explica Josep Picó, que és nét del fundador i adjunt a la direcció. Avui, més del 50% de la facturació de Mobles Picó, que compta 35 treballadors fixos –col·laboradors exteriors a banda– prové de l'exterior. El seu moble d'alta gamma, fet artesanalment a partir de fusta noble, de talles filigranades i acuradíssima marqueteria està entre els més ben considerats pels prescriptors internacionals. "Nosaltres atenem les peticions dels clients. El nostre producte té una identitat reconeixedora, però sempre ens adaptem al destinatari", explica Josep.

Picó és una de tantes firmes valencianes que han sabut fer els deures. Com manava el manual, van saber internacionalitzar-se quan calia, s'han especialitzat en un determinat tipus de client i han mantingut una estructura financera equilibrada. No són els únics. En les antípodes estilístiques hi ha Andreu World o Gandia Blasco, dos firmes de moble contemporani que no tenen res a envejar a les apreciadíssimes marques italianes. Segons dades de Fevama, la patronal del moble i la fusta del País Valencià, el 22% de la fabricació valenciana va a parar al mercat exterior. França, Portugal, Alemanya, Itàlia i Regne Unit en són els principals llocs de destinació.

Amparo Bertomeu, directora general durant 23 anys d'Anieme (Associació Nacional d'Industrials i Exportadors del Moble d'Espanya) és contundent quan se li pregunta per la supervivència del sector del moble valencià: "En l'actual

PRATS I CAMPS

PRATS I CAMPS

ANIEME

Víctor Grafià, d'Acomval; Josep Picó, de Mobles Picó i Amparo Bertomeu, d'Anieme.

conjuntura econòmica, l'empresa que no siga exportadora no subsistirà". La realitat li dona la raó. En els últims anys, el sector ha estat patint una sagnia constant de tancaments de comerços, liquidació d'empreses i acomiadaments. Tot i que la patronal no aporte dades concretes sobre el País Valencià, les fonts consultades apunten a una contracció del teixit industrial i de l'ocupació d'entre el 40 i el 45%. A nivell estatal, l'ocupació ha caigut d'un 50% des del 2008 i la xifra de negoci ha descendit un 44,1%. "Malauradament, el període de *boom*

econòmic va provocar que es relaxara la vocació exportadora del moble valencià. Qui podia vendre a Alacant o Castelló s'estalviava obrir mercat a la Unió Europea", es lamenta Amparo Bertomeu. Les xifres ho corroboren (vegeu gràfic): si el 2005 les exportacions arribaren als 403 milions d'euros, el 2011 es tancà en 273 milions. Des de 2005, els valencians van cedir la seua primera posició com a màxims exportadors de l'estat en favor dels catalans. A més, durant el període de *boom* van augmentar molt les importacions. El resultat de tot plegat és que molts

fabricants s'han vist atrapat enmig de la crisi de consum més ferotge que s'ha conegut en dècades i han hagut d'abaixar la persiana.

Amenaça o oportunitat. En aquesta tessitura, quins seran els efectes de la implantació d'Ikea? "Ikea ha arribat en el pitjor moment", assegura Francesc Pons Alfonso, secretari general de Confemadera. "L'exportació és l'única via que té recorregut", afirma, taxatiu. Pons Alfonso recorda que allà on s'implanta la multinacional fundada per Ingvar Kamprad acapara el 20% del mercat, amb el problema afegit que la depressió econòmica ha modificat els hàbits de consum. "Fa uns anys, quan Ikea arribava a una província, el que feia era implantar un estil de moble modern –argumenta el secretari general de Confemadera–. Les parelles es compraven el primer equipament a Ikea i, al cap d'uns anys, adquirien un moble modern de qualitat. Però ara això no passa i s'allarga la vida del producte d'Ikea".

Per tot això, considera essencial que les empreses de casa nostra s'associen a Ikea. Aliar-se o morir, seria la màxima. "Ara per ara Itàlia forneix Ikea per valor de 1.000 milions d'euros. En canvi, el sector del moble espanyol només li'n ven per 50 milions –explica–. El problema és que Ikea té unes condicions molt draconianes que les empreses amb una estructura xicoteta no poden suportar. És molt difícil produir als preus d'Ikea. Si Itàlia ho fa és perquè importa molt del sud-est asiàtic i després ho acaba com a producte italià". Segons explica Pons Alfonso, Confemadera ja negocia amb el gegant suec per tal d'associar-s'hi, però fins el moment les negociacions no s'han concretat en res. A principis de 2009, representants del moble valencià i la multinacional signaren un protocol molt difús en favor de la "promoció, el desenvolupament i la millora constant de l'activitat empresarial del sector del moble en l'àmbit de la Comunitat Valenciana". Avui, segons reconeix Víctor Grafià, aquell conveni és "paper mullat".

Per la seua banda, Amparo Bertomeu, d'Anieme, es declara partidària de l'arribada d'Ikea, una implantació

El símptoma de la fira

Durant dècades, la del moble fou la joia de la corona de la Fira de València. Si alguna cita era marcada en roig en el calendari de la institució, era la Fira del Moble, la cita més populosa d'entre les que acollia la ciutat i, fins fa una dècada, la més important d'entre les celebrades a l'estat. L'esdeveniment era un termòmetre per a mesurar l'estat de salut de l'economia valenciana.

En l'última dècada la Fira ha intentat adaptar-se als nous temps, amb l'obertura d'espais especialitzats per a nous creadors, marques d'avantguarda... L'any 2006, estrenà el nom d'Habitat Valencia Forward, en un intent per sumar sectors més enllà del moble. Tanmateix, l'obsolescència del format firal i la mateixa debilitat del sector han provocat que aquest esdeveniment haja anat llanguint. La reducció de metres quadrats de superfície d'exposició i de nombre d'estands ha estat la tònica dels últims sis anys. Tant és així que, per primera volta en la història, el 2013 la Fira del Moble de València no se celebrarà. En lloc d'això, l'any 2014 s'uniran els certàmens del moble i del taulell, un altre dels puntals del calendari firal. La decisió compta amb el vist-i-plau del sector. En opinió d'Amparo Bertomeu, la fusió "permetrà adequar-se a allò que avui reclamen els prescriptors. Del que es tracta és de donar una oferta més compacta i consistent", explica. Francesc Pons tampoc creu que l'aturada siga una catàstrofe. "Aquest és un moment de moltes dificultats per a les empreses, que són al capdavant els qui paguen la fira –opina–. Alemanya i Itàlia també hi han parat algun any. Cal que també nosaltres ho fem, per prendre un poc d'oxigen i repensar on volem anar. Parar pot ser una oportunitat per a relançar la fira i el sector".

